

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

К. Ю. Бричка, ст. гр. УП-13

В. В. Сибірцев, доц., к.е.н.

Кіровоградський національний технічний університет

Освіта є основним соціальним інститутом, який визначає розвиток суспільства й держави, що переживає нині складний етап свого стратегічного розвитку в умовах процесів глобалізації, зміни технологій, переходу від індустріального до постіндустріального, інформаційного суспільства, розвитку інтеграційних тенденцій у міжнародному освітньому просторі.

Післядипломна освіта – вдосконалення освіти та професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення і оновлення професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності та професії на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

Післядипломна освіта сприяє задоволенню інтересів громадян у постійному підвищенні професійно-кваліфікаційного рівня, запобігає втратам продуктивних сил шляхом системного оновлення і корекції професійної підготовленості фахівців до змінюваних умов духовно-інтелектуального потенціалу та матеріального виробництва, кон'юнктури ринку праці; виступає одним із засобів соціального захисту та забезпечує потреби суспільства і держави у конкурентоспроможних фахівцях.

Структура післядипломної освіти включає:

- перепідготовку кадрів – отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду;
- розширення профілю (підвищення кваліфікації) – набуття особою здатностей виконувати додаткові завдання та обов'язки в межах спеціальності;
- спеціалізацію – набуття особою здатностей виконувати окремі завдання і обов'язки, що мають певні особливості, в межах спеціальності;
- стажування – набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків з певної спеціальності.

Зміст післядипломної освіти визначається вимогами суспільства до кадрового забезпечення галузей господарства з урахуванням перспективи їх розвитку, сучасними вимогами до засобів, форм і методів професійної діяльності на основі освітньо-професійних програм відповідного напрямку підготовки.

Проблема розвитку післядипломної освіти на сьогодні є досить актуальною з огляду на потреби перекваліфікації на ринку праці, створення конкурентоспроможних працівників у різних галузях людської діяльності. В умовах сучасного суспільства післядипломна освіта поступово стає одним з найважливіших чинників суспільного розвитку.

Головними проблемами в сучасному розвитку післядипломної освіти в Україні нині є окреслення її статусу як компонента професійної діяльності, з одного боку, та розробка нормативно-правової бази функціонування – з іншого; проблема розвитку змісту та організації навчального процесу в системі післядипломної освіти; впорядкування мережі закладів післядипломної освіти, в тому числі в університетській сфері; розширення переліку спеціальностей та напрямів перепідготовки (розширення кваліфікації) у системі післядипломної освіти; доцільне використання кадрового потенціалу вищих навчальних закладів у системі післядипломної освіти.

Дослідження проблем післядипломної освіти дає можливість вирішити низку суперечностей, які існують в цій системі: між об'єктивною необхідністю розвитку системи

післядипломної освіти внаслідок запитів ринку праці та недостатньою сформованістю змістово-технологічних компонентів післядипломної підготовки фахівців; між новими вимогами до професійної компетентності особистості і традиційним поділом освіти дорослих на загальнокультурну (переважно неформальну) і професійну (перекваліфікація, докваліфікація та ін.); між вузькопредметною спрямованістю післядипломної освіти (на вдосконалення системи знань, умінь і навичок), та необхідністю розробки технологій, спрямованих на розвиток соціальної мобільності, особистісно-професійного потенціалу людини.

Перспективними для розвитку української післядипломної освіти вважаємо підходи розвинених європейських країн до неперервного навчання працівників за такими концептуально-організаційними моделями навчання: технологічна; рефлексивна; навчання на базі проектів. Технологічна модель розрахована на надання допомоги в оволодінні новими технологіями, нововведеннями. У межах рефлексивних моделей навчання післядипломна освіта і підготовка працівників будується як пошук нових пізнавальних орієнтирів, підвищення пізнавальних можливостей. Моделі навчання на базі проектів важливі для претендентів, що виявляють високий рівень спрямованості до дослідництва, аналізу, рефлексії і претендують на вищу посаду в школі, у місцевих органах освіти чи в закладах педагогічної освіти.

Практична цінність розвитку сучасної післядипломної освіти характеризується не звичайною появою нових видів післядипломної освіти, а здатністю ставити працівника насамперед у ситуацію, яка спонукає до переосмислення свого професіоналізму. Це виявляється у формуванні критичного ставлення до свого власного досвіду, в розширенні творчих контактів, освоєнні інноваційних технологій.

Перспективним для ефективної діяльності післядипломної системи освіти є поповнення новими варіативними формами організації підвищення кваліфікації працівника продовж професійного життя та їх результативної адаптації в умовах розвитку країни. Це сприятиме подальшому здійсненню дослідження варіативних форм навчання, зокрема з проблеми впровадження інноваційних технологій в роботу.

Закордонні фахівці вважають систему післядипломної освіти, як таку, що здатна швидко реагувати на зміни соціально-економічних і технологічних рівнів розвитку суспільства. Зважаючи на це, модернізація післядипломної освіти повинна бути спрямована на функціональне поєднання теоретичної та практичної підготовки працівників, розвиток особистісних та професійних вмінь і навичок, прагнення до пошуково-дослідницької діяльності та запровадження ефективного передового досвіду і власну практику роботи.

Отже, питання розвитку післядипломної освіти концентруються у подальшій трансформації існуючої в Україні системи післядипломної освіти до європейських вимог, упровадження нових підходів та технологій; становлення професійної компетентності працівника на такому рівні, який здатен забезпечити високу якість функціонування різних ланок освіти.

Список літератури

1. Зубко А. М. Особливості організації післядипломної освіти педагогічних кадрів як підсистеми неперервної освіти дорослих / А. М. Зубко – Педагогічний альманах: Збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін.. – Херсон: РІПО, 2010. – Випуск 7. – 292 с.
2. Тарусова Л. І. Проблеми підготовки кадрів до виконання обов'язків в нових соціально-економічних умовах в Україні // Вісник університету внутрішніх справ. – 2000. – Вип. 12, ч. II. – С. 159–165.